

over de grens

Shimbo

Annegien Kenter, anios interne geneeskunde, deed eind 2011 haar oudste coschap in een dorp in Tanzania.

Correspondentieadres:
annegienkenter@gmail.com
c.c.: redactie@medischcontact.nl

beeld: auteur

'Any new cases to report?', hoor ik opeens, terwijl ik slaperig bij de overdracht zit. Een van de clinical officers – een soort medische assistenten met een driejarige opleiding, ook wel clinical clowns genoemd – begint zijn dienst te verslaan. Met rooddoorlopen ogen van de drank zit hij op zijn blauwe plastic tuinstoel tegenover mij in de kring. De Nederlandse tropenarts vult hem aan: 'Yes indeed, yesterday we saw a young men with a big dental abscess...'

Mijn gedachten dwalen weer af. Vlak voor ik naar Afrika vertrok kreeg ik plots last van mijn kies. Uit angst om hier vier maanden met ondraaglijke kiespijn rond te lopen, heb ik in de weken voor mijn vertrek de deur bij mijn tandarts platgelopen. 'Ziet u echt geen gaatje daar? Wilt u misschien voor de zekerheid een foto maken?'

'Het is een blootliggende tandhals, als je het goed schoonhoudt, wordt het geen gaatje.' Nadat de geduldige tandarts mij dit driemaal op het hart had gedrukt, ben ik vertrokken, mijn toilettafel voor de helft gevuld met drie verschillende maten tandenstokers, twee soorten flosdraad en een tube Elmex bacteriedodende fluorgel.

Terwijl ik met mijn tong langs mijn kies ga, besef ik dat de overdracht ten einde is. '... so he is now admitted in male ward. Don't forget to clean the abscess daily.'

Loopt er nu een half ontvelde man door Afrika?

Het is al tegen het eind van de middag als ik kennismaak met de nieuwe patiënt. We zijn aan de slag in het *minor theatre*, een vieze ruimte waar alle – haast veterinaire – handelingen plaatsvinden. Dagelijks worden hier grote gapende wonden gehecht, stinkende abscessen gedraineerd en abortussen gepleegd. Ik schrik als er een jongeman van 21 jaar binnen wordt gebracht, met om hem heen een zoemende zwerm vliegen. Hij heeft een trainingsbroek aan en zijn bovenlichaam is gewikkeld in een geruite doek.

Mijn hemel. De puscollectie onder zijn rotte kies, waar hij overduidelijk te lang mee heeft rondgelopen, heeft kans gezien om zich onderhuids een weg te banen via zijn hals naar zijn borstkas. We gaan aan de slag volgens het

Annegien Kenter tijdens haar coschap in Tanzania.

standaardrecept voor een abces: genoeg ruimte creëren voor alle viezigheid om een uitweg te vinden en dan dagelijks schoonmaken. Vlak boven de tepels en in de hals worden vier sneetjes gemaakt. Als bij het openen van een gespannen pak vanillelvla dat dagen buiten de koelkast heeft gestaan, springt het pus uit de gaten. Met een grote spuit desinfecterende vloeistof beginnen we te spoelen – bij zijn hals naar binnen en bij de tepels naar buiten. Het vervuilde water loopt over zijn trainingsbroek. Als de meeste pus lijkt weggespoeld, proppen we natte gazen via de sneetjes onderhuids. Na enig gepuzzel lukt het om het wondgebied met schone gazen af te dekken. Het verband is schaars hier.

Teleurstelling bekruipt ons als we een dag later zien dat de huid van zijn borstkas grotendeels is afgestorven. De druk van de puszee heeft geen ruimte overgelaten voor een goede huiddoorbloeding. De assistent geeft een grote schaar aan en we besluiten dat alle zwarter dan zwart geworden stukken huid eraf moeten. Als een beest dat gevild wordt, wordt hij zonder verdoving opengeknipt. Vanaf zijn kaakrand tot zijn tepels komt een natte rode spierlaag tevoorschijn. Het ziet er gek uit. De vleesjurk van Lady Gaga is er niets bij.

De verpleging merkt op dat zijn naam – Shimbo – lijkt op *shingo*, wat hals betekent in het Swahili. Er wordt luidkeels gelachen; als een boer met kiespijn lach ik mee. Over enkele weken komt de plastisch chirurg met een klein vliegtuigje hier aan. Als Shimbo dan nog leeft, kan er misschien wel iets voor hem gedaan worden. Hopelijk kan zijn familie het betalen.

Met veel beleid, geduld en respect maken we in de weken die volgen dagelijks de wond schoon. Tijdens het reinigen van de blootgelegde spieren stijgt Shimbo's ademfrequentie en snuift hij woest door zijn neus. Zijn vingers knijpen in de onderzoeksbank. Doordat hij niet kan slikken, lopen lange draden kwijl uit zijn mond.

Coassistent in Tanzania

Maar Shimbo is een held. Hij ondergaat het dagelijkse ritueel en houdt zich sterk. De wond lijkt ook steeds schoner te worden. Het gaat de goede kant op.

Op een maandag twee weken na opname komt Shimbo, nog steeds in dezelfde trainingsbroek en geruite doek, weer het *minor theatre* in geschuifeld. Wetend wat hem te wachten staat, gaat hij zitten op de behandelafel. Ik groet hem, maar hij zwijgt omdat hij nog steeds geen beweging in zijn kaken kan krijgen. Terwijl ik probeer van zijn gezicht af te lezen hoe het met hem gaat, valt me op dat er een nieuwe zwelling bij zijn hals is gevormd. Wanneer ik er voorzichtig op duw, komt er uit een klein gaatje in zijn hals een stroompje pus. Oh nee, een fistel! Het is het topje van een nieuwe ijsberg. Er komt geen eind aan en ik vraag me af wie er eerder dit ziekenhuis gaat verlaten, hij of ik.

Enkele weken later zit ik naast de plastisch chirurg in het *minor theatre* en wacht op Shimbo. Nadat zijn familieleden weken bij hem in het ziekenhuis hadden doorgebracht, vroegen ze vorige week of ze hem thuis verder konden verzorgen. Het werd te duur. Met de beste antibiotica die hier op dit moment te verkrijgen zijn en een handje pijnstillers, zijn ze vertrokken. Na een week zouden ze terugkeren voor behandeling door de plastisch chirurg.

Ik houd al enkele dagen nauwlettend het pleintje voor het *minor theatre* in de gaten; daar wachten de patiënten tot ze gezien worden door de chirurg. Maar Shimbo zit er niet tussen. Zou hij toch een verre reis naar een duur ziekenhuis in de grote stad hebben gemaakt? Loopt er nu een halfontvelde man door Afrika? Of is hij dood? Ik weet het niet. Of eigenlijk weet ik het wel, vrees ik. [mc](#)

De mannenafdeling waar Shimbo is opgenomen.

Shimbo's familie blijft wekenlang bij hem in het ziekenhuis om hem te verzorgen.

